

argumento textus in l. plane, §. quod si rem, ff. de legat. 1. Ergo si legatarius consequitur tantum quantum ipse abest, conseqitur etiam debet usufructus estimationem, in qua præterit causam onerosam, eo quod propter spem usufructus, cariorum censetur emisse proprietatem. Sed decipitur quidem Cumanus, ac contra eum expressus est textus in d. §. si cui fundus, ubi dicitur aperte, nullam usufructus estimationem fieri debere: Deinde & alia plura urgent, ex quibus in proposito rectissime improbat eum. Jason in eodem §. si fundus, num. 3. in fine.

CAPUT LXXVII.

Usufructuarius an & quando fructus pendentes, aut casualiter cadentes, vel ab alio perceptos, suis hæredibus relinquit? Item quid de pensione debita ex fundis, sive prædiis locatis, aut ea, quæ pro domo, vel apotheca locata debetur? Quid item de marito, & uxore quoad divisionem fructuum illius anni, in quo dirimitur matrimonium? Denique & in capellis fructus pendentes qualiter dividantur, ubi quamplurima jura singulariter in proposito enucleantur, nonnulli casus distinguuntur, & materia hæc accuratè, & dilucidè magis quam hætenus declaratur.

SUMMARIUM.

- 1. Usufructuarius quando decedit, si fructus jam percepti sunt, bene percepti censentur, & ad hæredem ejus pertinent, sic ut in eis nullo modo molestari possit, sed nondum percepti etiam maturi, & proximi perceptioni ad proprietarium spectant, sic ut in eis hæres usufructuarii se introumittere non possit, nec debeat haberi ratio temporis, quo eo anno usufructuarius vixit, & num. seqq.
- 2. Borgrinum Cavalcantum intricatè, & minus perfectè scripsisse materiam hujus Capituli.
- 3. Usufructuarius cum decedit fructibus nondum perceptis, quare fructus hæredibus ejus non debeantur?
- 4. Usufructuarius non facit fructus suos ratione naturalis possessionis, sed ratione juris percipiendi, quod habet, deductum in exercitium cum separatione à solo.
- 5. Usufructuarius cum decedit pendentes fructibus, licet fructus non debeantur hæredibus ejus, tamen impensas factas percipiendorum fructuum gratià repetere possunt hæredes ipsi, ac subinde fructus quoque retinere, quousque solvuntur.
- 6. Impensas factas gratià fructuum percipiendorum quemlibet possessorem deducere posse, ac etiam pro illis rem retinere.
- 7. Impensa quando dicatur facta gratià fructuum? remissivè.
- 8. Fructus intelliguntur deductis expensis circa eos factis.
- 9. Usufructuario quare non detur conditio furtiva ad petendos fructus à fure sublatos? ubi redditur vera ratio leg. si fur, 14. ff. de usufructu, & vide infra, num. 13.
- 10. Fructus quando percepti dicantur, ut pertinere debeant ad usufructuarium, vel hæredes ejus?
- 11. L. si usufructuarius mensum, 13. ff. quibus modis usufructus amittatur, verus sensus traditur.
- 12. Usufructuarius, an & qualiter fructus per se, aut casualiter cadentes, vel ab alio nomine proprio, non usufructuarii perceptos, suos faciat?
- 13. Usufructuario qualiter tenentur proprietarius restituere

- re fructus ab alio perceptos, & ab ipso recuperatos: ubi Alberici resolutio probatur.
- 14. Usufructuarius dum vixit, si petere neglexit fructus non suo nomine ab alio perceptos, mortuo non poterunt hæredes ejus illos petere, nec jure domini, nec possessionis ad eos pertinere possunt.
- 15. Cujacii lapsus in hac materia evidenter ostenditur, & num. seqq.
- 16. L. si operas, 33. ff. de usufructu, Cujacii sententiam non probare, & ibidem verum sensum ejus legis traditur.
- 17. Expenditur textus in l. tituli, §. §. finali, ff. si usufructus petatur, & D. Barbosa interpretatio novè convincitur.
- 18. Traditur vera interpretatio ad textum in d. l. uti frui, §. §. finali.
- 19. Verbo Joannis Francisci de Ponte in consilio 100. num. 9. & 10. noviter ponderata, & probata per Auctorem.
- 20. Usufructuarius si decedit fructibus jam collectis per colonum, pensio debita per colonum pertinet ad hæredes usufructuarii, etiam si fructuarius decesserit, antequam adventet dies solvendi prædictam pensionem.
- 21. Ratio est, quoniam pensio solvenda pro fructibus, eorum loco subrogatur, & ipsorum sibi naturam, sive judicatur eodem modo, sicut ipsi fructus; unde distinctio, qua in usufructuario fit circa fructus, pariter & in pensionibus illorum loco subrogatis observanda est.
- 22. Usufructuarius, si decedit nondum collectis fructibus per colonum, sed pendentes adhuc, pensiones, qua debentur pro illis, non pertinent ad hæredes ejus.
- 23. Quod si fructus partim sunt collecti, & partim non, solutio pensionis fieri debet hæredibus usufructuarii, pro rata fructuum collectorum, & pro rata, sive parte non collectorum, proprietario.
- 24. Doctores nonnullos circa distributionem pensionis deceptos in hac materia.
- 25. Inter hæredes usufructuarii, & dominum proprietatis, pro rata temporis dividendam esse pensionem, quæ pro locatione domus, vel apothecæ debetur, etiam quod fructuarius decesserit ante tempus solutionis.
- 26. Joannem Franciscum de Ponte in cons. 100. num. 18. nimis indistinctè loquutum in hac materia.
- 27. Fructus illius anni, in quo dirimitur matrimonium, qualiter dividendi sint inter maritum & uxorem, vel hæredes eorum, de jure communi, & de jure Regio.
- 28. Et ibid. tradita vera differentie ratio quoad divisionem fructuum inter maritum, & usufructuarium.
- 29. In capellis fructus pendentes qualiter dividantur.
- 30. Inter usufructuarium, & colonum, quæ sit in hac materia equiparatio, & differentia? & de intellectu textus in §. is verò, Instit. de rerum divisione, remissivè.

Pro distincta, atque absoluta hujus Capituli explanatione, in primis constituendum est: Dubium esse, mortuo usufructuario (quo casu extinguitur usufructus, ut sæpè dictum est) qualiter fructus dividi debeant, & utrum hæredibus fructuarii, an verò proprietario debiti sint? Quæ materia est valde utilis, & in praxi quotidiana; idcirco ut dilucidè, & distinctè magis quam hætenus explicata remaneat, sequentes casus distinguere, aut constituere, necessarium erit. Et primò constituendum est: Quod usufructuarius, quando decedit, si fructus jam percepti sunt, bene percepti censentur, & ad hæredem ejus pertinent, sic ut in eis nullo modo molestari possit; sed nondum percepti, etiam maturi, & proximi perceptioni, ad proprietarium spectant, sic ut in eis hæres usufructuarii se introumittere non possit, nec debeat haberi ratio temporis, quo eo anno usufructus duravit, sive usufructuarius vixit per text.

in l. in singulos, in fine, ff. de annuis legatis, l. si usufructuarius, ff. quibus modis usus fructus amittatur, l. de functa 65. ff. de usufructu, §. is verò, Instit. de rerum divisione, l. 3. tit. 8. partit. §. Bartolus, Albericus, Fulgofius, Florianus, & alii communiter in dictis iuribus, idem Bartolus n. 11. Alexander n. 2. Romanus n. 31. & Socinus n. 7. in l. divortio, in principio, ubi novissime Barbosa 2. part. illius legis, ex num. 22. fol. 937. ff. soluto matrimonio. Tiraquellus de retractu conventionali, §. 5. gloss. 4. num. 1. Craveta in cons. 216. n. 20. & seqq. vol. 3. Capola, Covarr. Villalobos, Emmanuel Suarez, & alii: quos, sic resolvens, intricatè tamen, & minus perfectè materiam hanc scribens, refert Borgnin. Cavalcantus de usufructu mulieri relicto, num. 242. folio mibi, 451. Avena daus responsio 5. n. 5. Anton. Gomezius in l. 40. Tauri, n. 74. versic. 2. & in specie Baëtius de decima tuori præstanda, n. 2. in fine, & n. 16. in cap. 28. illius tractatus. Molina de Hispanor. primogeniis, lib. 3. cap. 11. n. 5. Jacobus Mandellus de Alba in cons. 639. n. 1. volum. 4. Cephalus in cons. 181. n. 10. & 11. lib. 2. Lancelotus Gallia in cons. 90. n. 2. D. Spino in speculo, gloss. 13. principali, de legato usufructus, num. 30. Vincentius Carocius de locato & conducto, gradu 3. personarum, quæst. 23. n. 4. fol. 85. Joannes Franciscus de Ponte in cons. 100. n. 4. & nullo ex his relato, novissime Anton. Pichardus in d. §. is verò, Instit. de rerum divisione, n. 1. Martinus Monter à Cueva causarum civilium Regni Aragonum, decif. 17. num. 11. & 12. & 14. Joannes Vincencius Hondedeus in cons. 85. n. 1. & num. 28. volum. 2. Surdus cons. 227. num. 22. lib. 2.

Rationem autem superioris resolutionis tradit Cavalcantus loco relato supra, n. 249. Sed non concludit, & ferè eadem est cum superiori dicto. Nec satisfaciunt aliæ, quæ colligi possunt ex Baëtio, & aliis relatis ubi supra: idcirco dicendum est, quod usufructuarius facit fructus suos ratione tituli, & juris, quod habet; ac proinde si ipse percipiat fructus, faciet eos suos irrevocabiliter: Cæterùm si fructibus pendentes decedat, minimè transmittet eos ad hæredes suos, nec possunt hæredes ipsi jus aliquod in illis prætere, quoniam jus illud, sive titulus prædictus, qui personæ usufructuarii coheret, extinctus fuit ejusdem fructuarii morte, deficitque titulus ad perceptionem fructuum sufficiens: & ad hæc reduci debent, quæ in proposito scripserunt Socinus in d. l. divortio, num. 7. Baldus in d. l. si usufructuarius, ff. quibus modis usus fructus amittatur; idem Baldus in l. certum, C. de rei vindicatione, Ubi docuit, quod usufructuarius non facit fructus suos ratione naturalis possessionis, sed ratione juris percipiendi, quod habet deductum in exercitium, cum separatione à solo; & sequitur Joannes Franciscus de Ponte in cons. 100. n. 7. Inde sequitur aperte, quod si facultas percipiendi deficiat, utpote, morte finita, nec fructus fuerint à solo separati, nullum etiam jus in hæredes transit, nec in illis continuari poterit.

Nunc declaratur prædictus casus, ut cum fructuarius decedit fructibus pendentes, licet fructus non debeantur hæredibus ejus, tamen impensas factas gratià fructuum percipiendorum repetere possint hæredes ipsi, ac subinde fructus quoque retinere, quousque solvantur: quod cum Baldo, Bertachino, Vivio, Alexandro, Tiraquello, & Pechio, advertit Cavalcantus ubi supra, n. 246. fol. 455. Et verè probatur, quoniam in his expensis quæ sunt gratià fructuum colligendorum, universè traditur est, quemlibet possessorem impensas has posse deducere, ac etiam pro illis rem retinere, per textum in l. fundus qui, ff. familia herciscunda, l. si à domino, vel a parte, §. finali, ff. de petitione hereditatis: per quæ jura sic generaliter constituit, & latius declarat Joannes Garfia de expensis & meliorationib. cap. 1. n. 11. Barbosa etiam in l. fructus, n. 8. & in l. divortio, §. finali, ex n. 59. ff. soluto matrimonio: ubi ex num. 9. latè explicat, quando impensa dicatur facta gratià fructuum: & fructus regulariter intelliguntur deductis expensis circa

eos factis, l. fructus, 7. ff. soluto matrimonio, ubi latissime Barbosa ex num. 7. cum seqq.

Deinde deducitur vera ratio, atque interpretatio textus in l. si fur, 14. ff. de usufructu. Ubi probatur, quod si fur subripiat fructus ex fundo fructuario, non competit usufructuario conditio furtiva ad petendos illos, quamvis actio furti detur eidem, ex quo suà interest fructus illos non esse sublatos. Ratio enim ex præcedentibus colligitur, fructus, inquam, usufructuarii non fieri, nisi ab eo percipiantur, atque à solo separati fuerint? ideo cum fructus pendentes non sint usufructuarii, sed proprietarii, conditio furtiva non datur usufructuario, quia illa tantum datur domino rei, quæ condicatur, l. 1. ff. de condictione furtiva. Idque aperte significat Jureconsultus Julianus, in hunc modum scribens: Si fur decerpserit, vel defecerit fructus mauros pendentes, cui condictione tenentur: domino fundi, an fructuario? Et puto, quoniam fructus non sunt fructuarii, nisi ab eo percipiantur, licet ab alio terræ separantur, magis proprietario condictionem competere fructuario autem furti actionem, quoniam inter fuit ejus fructus non esse ablatos. Tenebitur tamen proprietarius fructus sic recuperatos à fure, restituere usufructuario, ut dicemus infra, n. 13. & alia in proposito dict. l. fur, adducit Barbosa videndus 2. part. d. l. divortio, n. 3031. & 32.

Secundò & principaliter, ad declarationem præcedentis casus constituendum est, fructus tunc demùm perceptos intelligi, ut ad fructuarium, vel hæredes ejus pertinere debeant, cum à solo separati sint, etiam si nondum fuerint in horreis reconditi: Et sic satis est fructus separatos esse à fundo, ut pertineant ad usufructuarium, sicuti ad bonæ fidei possessorem pertinent, quævis in domo, vel horreis reconditi non sint: quod rectè advertarunt, & sic resolvunt Albericus num. 12. Corrasius n. 7. in dict. l. divortio, in principio. Baldus in l. cum in plures, §. messim, in fine, ff. locati. Jason in cons. 231. consulari, lib. 2. & communem opinionem testantur Tiraquellus de retractu conventionali, §. 5. gloss. 4. n. 1. in fine. Cephalus in cons. 181. n. 11. l. 2. Vincentius Carocius de locato, & conducto, gradu 3. personarum, quæst. 26. n. 1. fol. 85. Nec urget in contrarium textus in l. si usufructuarius mensum, 13. ff. quibus modis usus fructus amittatur. Nam eo loco non corrigitur Dicitum Labeonis per Jureconsultum Julianum, ut scilicet Labeo existimaverit, satis esse quod fructus sint separati à solo, ut percepti dicantur, & ad usufructuarium, vel hæredes ejus pertinere debeant; Julianus verò probet Labeonis sententiam in bonæ fidei possessore, reprobet tamen in usufructuario, ut non sufficiat fructus separatos esse à solo, nisi etiam per fructuarium reconditi fuerint in horreis: quod & glossæ nonnullæ, & multi etiam non mediocri nominis Auctores malè quidem arbitrabantur, sed potius, quod Labeonis opinio relata ibi, probetur in usufructuario, sicuti in bonæ fidei possessore; inter eos tamen in eo sensu debeat constitui differentia ex mente Juliani, quod bonæ fidei possessor fructus à solo separatos facit suos, sive percipiantur ab eo, sive ab alio quocunque, etiam nomine proprio: fructuarius verò non facit fructus suos, nisi ipse percipiat eos, vel alius de mandato, & voluntate ejusdem, ideo si alius nomine proprio fructus percipiat, non censentur illi fructuarii esse. Et sic quoad modum perceptionis nulla est differentia inter bonæ fidei possessorem, & usufructuarium, sed tantum in hoc, an percipiantur nomine proprio, vel alieno, ut verè, & optimè declarat Accursius, Bartol. Albericus, Bald. Angelus, & Fulgofius in d. l. si fur, & cum aliis multis probavit Barbosa in d. l. divortio, 2. part. n. 26. & 27. & ultra eum, idem etiam firmavit Vincentius Carocius de locato, & conducto, d. quæst. 26. in principio.

Tertiò constituendum est, quod usufructuarius non transmittit ad hæredes suos fructus à se non perceptos, etiam à solo separatos, si ipse vel alius ejus nomine non separavit illos; idcirco si fructus de se occiderint, ut in